

r. 1906 do r. 1920, nie będzie miała zastosowania do realności, znajdujących się na terytorium gmin i obszarów dworskich, do Krakowa przyłączyć się mających, że zatem wskutek tego przyłączenia dla realności powyższych stopa podatku domowo-czynszowego nie zostanie podwyższona.

Ustawa powyższa względnie rozporządzenie ma wejść w życie równocześnie z ustawą o przyłączeniu do miasta Krakowa w ustępie I. 1 wniosku wymienionych gmin i obszarów dworskich.

- 2) Wzywa się Prezydium miasta, aby w porozumieniu z Komisją statutową do 6 miesięcy przedłożyło Radzie miasta projekt reformy statutu miejskiego.
- 3) Wzywa się Prezydium miasta, aby wysłało petycję do c. k. Rządu o przyznanie gminie miasta Krakowa subwencji w wysokości 8 milionów na cele asanizacji miasta.
- 4) Wzywa się Prezydium miasta, aby wspólnie z komisją administracyjną wypracowało i przedstawiło Radzie miasta memoriał do c. k. Rządu o zniesienie rządowego podatku liniowego i przedłożyło równocześnie wnioski o zastąpienie dodatków gminnych do tegoż podatku innymi źródłami dochodu.

Przechodząc obecnie do przedstawienia dalszej akcji przyłączenia gmin sąsiednich do Krakowa, podnieść jeszcze należy głębokie zrozumienie ważności omawianej sprawy ze strony reprezentantów tychże gmin i obszarów dworskich, z których jedne, jak Dębniaki, Półwie Zwierzynieckie, Zwierzyniec, Czarna Wieś z Kawionkami, Zakrzówek, Nowa Wieś Narolowa, Łobzów i Prądnik Biały zaraz i bez wahania wypowiedziały się przy Krakowie, oświadczając całym gotowość do wszelkiej pracy i pełne zaufanie do przyszłej opieki ze strony miasta Krakowa, inne zaś, a przede wszystkim Krowodrza a za nią Grzegórzki-Piaski, nie tylko przyłączyły się do grona gmin poprzednio wymienionych, z którymi zszeregowały się w między czasie zgodnie Prądnik Czerwony, Ludwinów i Dąbie, ale dały i folę uczuciom, wyrażając je we wstępie do swych uchwał.

I tak oświadczyła Rada gminna Krowodrzy w uchwale z dnia 27 czerwca 1906 r.:

„Rada gminna przed rozpoznaniem i omówieniem artykułów przyłączenia gminy Krowodrza do miasta Krakowa, na wniosek radnego p. Roberta Stillera, oświadcza, iż przedłożenie, przedstawione przez naczelnika gminy, p. Adama Zbroję, do wiadomości przyjmując — ze względów patryotycznych, przejęta szczerą i niekłamną miłością dla wielkopomnych zalet i sławnych czynów Grodu Wawelskiego stoł. król. miasta Krakowa, przyłączenie się do gminy miasta Krakowa uchwała, wyrażając nadzieję, że wspólne dalsze działania przez reprezentacje obu gmin mieć będą na oku i sercu dostateczną gwarancję i zabezpieczenie interesów dobra ogólnego ludności gminy Krowodrza“.

Gmina Grzegórzki-Piaski zaś, w uchwale z dnia 4 sierpnia 1906 r., oświadcza:

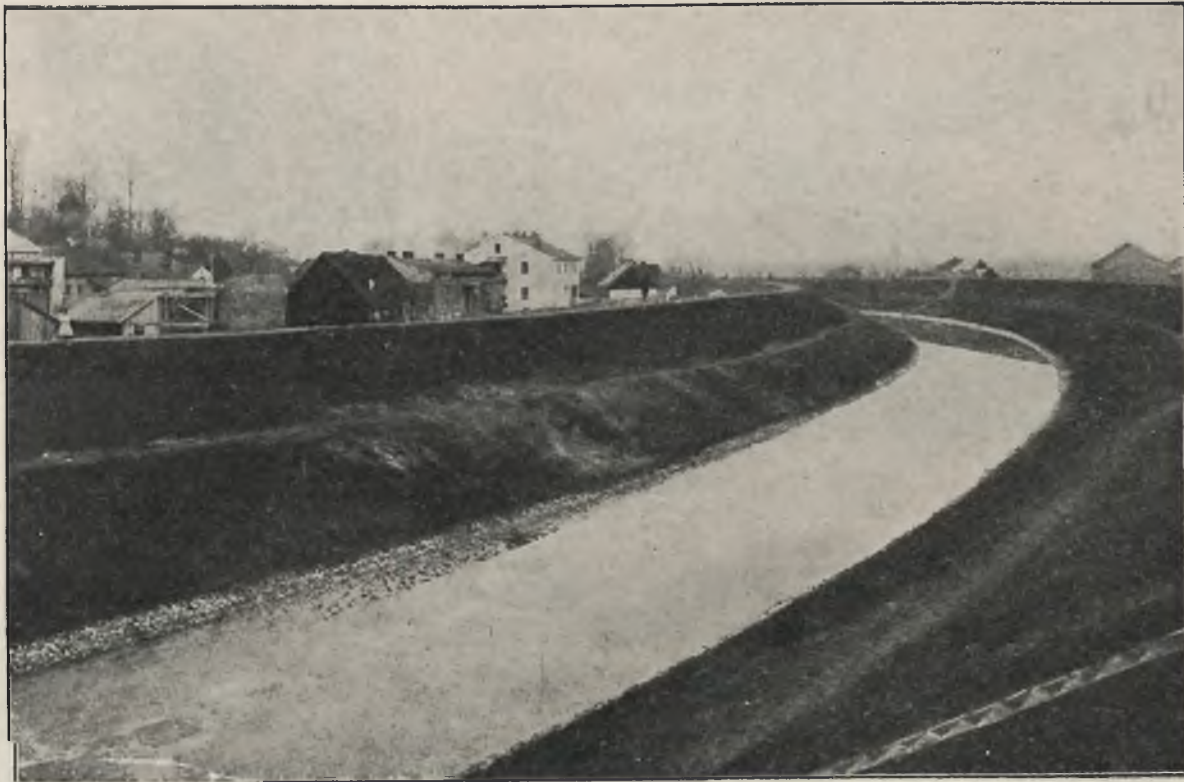
„Uznając historyczne tradycje, kulturalne stanowisko Krakowa, ceniąc wysoko jego znaczenie jako prastarej stolicy Polski, uznając i obecnie jego potęgę i historyczne posłannictwo w dziejach naszego narodu, a uważając jako nasz patryotyczny obowiązek przyczynienia się w każdym kierunku do pod-

niesienia jego potęgi, świetności i znaczenia, jako jedynego obecnie centrum wolnej Polski, drogiego sercu i myśli każdego Polaka — oświadczamy niniejszem imieniem gminy Grzegórzki, że w uznaniu właśnie naszego patryotycznego obowiązku, zgadzamy się w zasadzie na przyłączenie gminy Grzegórzki do stoł. król. miasta Krakowa“.

Nadmieniając na końcu, iż jeszcze w roku 1904 oświadczyły się odrazu przychylnie dla sprawy roz-

mieszać, odłączyła z projektu przyłączenia gmin sąsiednich do Krakowa — gminy Dąbie i Ludwinów, odkładając ich przyłączenie do Krakowa na czas późniejszy. W dniu 3 listopada 1908 uchwalił Sejm krajowy rozszerzenie granic Krakowa według wniosków Komisji gminnej.

Sprawę powyższą traktowano w Sejmie na ogół z wielką życzliwością, większe przemowy na rzecz Krakowa wygłosili posłowie: hr. Stanisław Stadnicki,

Nowe koryto Rudawy.

szerzenia granic Krakowa: obszar dworski w Dębniakach hr. Lasockich, oraz obszar dworski w Kapelance p. Antoniego Jeżowskiego, podnieść w dalszym ciągu należy, że ostatnie układy z całą przychylnością i gotowością podpisały: obszary dworskie PP. Norbertanek w Półwsiu i w Zwierzyniu, oraz obszary dworskie w Ludwinowie i w Zakrzówku państwa Batków i współwłaścicieli.

Wydział krajowy jeszcze w roku 1907 wypracował sprawozdanie swoje dla Sejmu krajowego w sprawie rozszerzenia granic Krakowa, lecz gminna Komisja sejmowa nie zdołała ukończyć dotyczących prac przed ukończeniem sesji i cała sprawa przeciągała się z tego powodu do r. 1908. W tym roku objął w Komisji gminnej referat o Wielkim Krakowie poseł prof. Dr. Antoni Górski, który na podstawie powtórnego sprawozdania Wydziału krajowego wygotował obszernie sprawozdanie Komisji gminnej, odnosząc się do sprawy rozszerzenia granic Krakowa z wielką przychylnością. Komisja gminna sejmowa zatwierdziła wnioski Wydziału krajowego, który równocześnie opracował system odszkodowania przez miasto Kraków obu Rad powiatowych: krakowskiej i wielickiej za utracone przez wyłączenie z ich okręgu kilkunastu gmin i obszarów dworskich dochody z dodatków do podatków, lecz ze względu na to, aby uboga ludność miała jeszcze pewien czas gdzie tania

poseł ziem krakowskiej Ekszell. hr. Antoni Wodzicki, dalej poseł Battaglia, poseł miasta Podgórze Maryewski, a następnie posłowie Rutowski, Bojko, poseł m. Krakowa i prezydent miasta Dr. Leo. Dr. Wereszczyński, a w końcu i posłowie Czeż i Skotłyszewski, broniąc zarazem interesów powiatu autonomicznego wielickiego. Uchwała Sejmu krajowego uzyskała Najwyższą Sankcję dopiero 13 listopada 1909 roku i ustawa o Wielkim Krakowie weszła w życie z dniem jej ogłoszenia w dzienniku ustaw krajowych, t. j. w dniu 30 listopada 1909 r. Przyczyną zwłoki w uzyskaniu dla uchwały sejmowej Najwyższej Sankcji była potrzeba uregulowania ze stanowiska katastralnego stosunków do kilku obszarów dworskich, których części wchodziły jako enklawy do terytorium Wielkiego Krakowa. Termin faktycznego przyłączenia gmin sąsiednich wyznaczyło c. k. Prezydium Namiestnictwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym na dzień 1 kwietnia 1910 r.

Bezwzględnie po uchwale Sejmu krajowego z 3 listopada 1908 wniosła gmina Ludwinów prośbę do Sejmu krajowego o jej przyłączenie do Krakowa, motywując ją dobrem właścicieli realności, których interesa bez urządzeń miejskich — ze względu na bezpośrednie położenie Ludwinowa między Wielkim Krakowem a Podgórzem — na wielki szwank byłoby narażone. Prośbę tę ponowiła gmina i obywa-

Stare koryto Rudawy z dawnym kanałem.

Nowe koryto Rudawy z nowym mostem.